

Тому зараз пріоритетним повинно стати підвищення ролі банківського посередництва на фінансовому ринку.

Література

1. Кириленко В. Банківська система: суть та перспективи її розвитку в Україні /В. Кириленко // Журнал європейської економіки. – 2010. – № 3. – С. 352-375.
2. Гроші та кредит: підручник / [М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко та ін.]; за заг. ред. М.І. Савлука. – [4-те вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.
3. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 1 / Редкол.: ... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.bank.gov.ua.

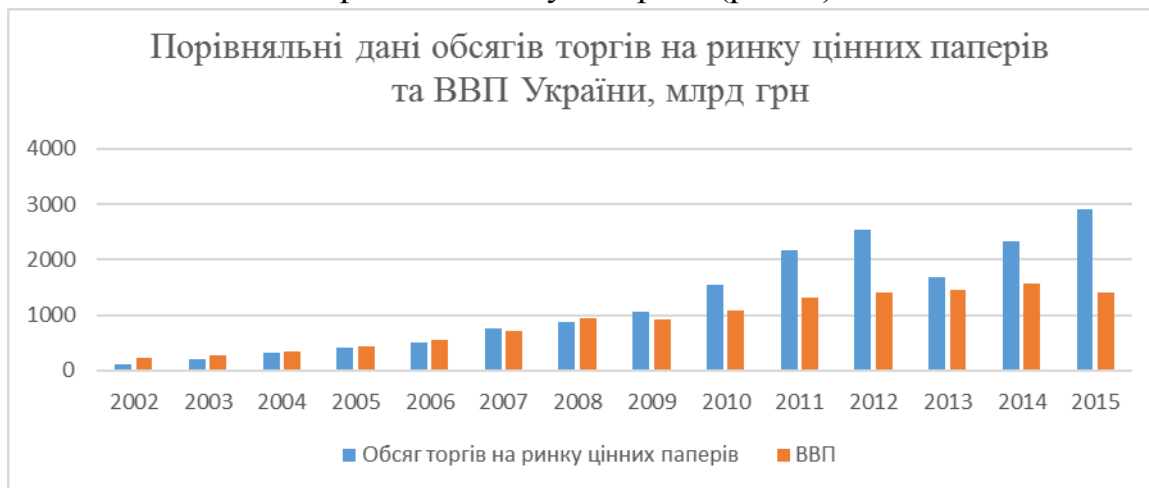
Осецький О. А., ст. гр. ФСГМ-11
Кулина Г. М., к.е.н.

ВПЛИВ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Посилення глобалізаційних процесів світової економіки та інтеграція України у європейське співтовариство обумовлюють необхідність створення належних умов для її вигідного позиціонування у контексті забезпечення інвестиційної безпеки. Важливою передумовою цього є ефективний розвиток ринку цінних паперів, адже кризові явища на світових фондових ринках призвели до негативних наслідків для національних економік через відтік іноземних інвестицій. Як результат, відбулося падіння котирувань. Відтак, перед Україною стоїть актуальне питання зміцнення фінансової та інвестиційної безпеки країни за рахунок підвищення ефективності функціонування ринку цінних паперів, що стане запорукою сталого економічного розвитку.

Нині організація та функціонування вітчизняного ринку цінних паперів оцінюється доволі неоднозначно. Зокрема, відбувається первинне нагромадження та концентрація капіталу; вторинні, спекулятивні операції для нього не характерні тому, що більшість учасників ринку ще не готові їх проводити через недостатність рівня прибутковості; низька ефективність залучення інвестицій шляхом публічного розміщення акцій; сформовано несприятливий підприємницький та інвестиційний клімат; здійснення переважної більшості угод з акціями у сфері злиття й поглинання з концентрацією основного інтересу навколо контрольних і блокуючих пакетів акцій тощо. Так, загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів у 2015 році

становив 155,77 млрд. грн., що менше на 49,08 млрд. грн. порівняно з 2014 роком (204,85 млрд. грн.). З них лише 155 випуски облігацій підприємств на суму 12,43 млрд. грн. У той же час, темпи зростання фондового ринку були випереджаючими порівняно з ВВП: обсяг торгів на ринку цінних паперів перевищив показник ВВП країни майже у два рази (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка обсягів торгів на фондовому ринку і ВВП України, млрд. грн.

Станом на кінець 2015 р. обсяг ВВП в Україні склав 1402 млрд. грн., а обсяг торгів на ринку цінних паперів становив 2907 млрд. грн., що говорить про стабільний розвиток фондового ринку в цілому. І це лише початок, оскільки, аналізуючи показники на рис. 1, видно, що це початок стрімкого росту загальної кількості торгів на ринку цінних паперів. Як видно, найпродуктивнішим періодом був 2015 р., в якому обсяг торгів на ринку цінних паперів до ВВП склав 207%.

Фондовий ринок, як реальний інструмент забезпечення інвестиційних потреб, здатний себе реалізувати за однієї умови – коли всі угоди і процеси, що реалізуються на ньому, є безпечні. Безпека ринку цінних паперів залежить від рівня його капіталізації, що безпосередньо відображається на рівні інвестиційної безпеки держави. Чим вище капіталізація, тим вище заставна ціна компанії, тим більше й дешевше кредитів вона зможе залучити для розвитку свого бізнесу, тим вище буде фінансова віддача від здійснення емісій власних цінних паперів. Низька ж капіталізація не лише знижує конкурентоспроможність окремих українських компаній, але й негативно впливає на конкурентні позиції країни в цілому, знижує приплив інвестицій у виробничу сферу і гальмує розвиток фінансової сфери. Світова практика свідчить, що для більшості розвинених фондових ринків характерна капіталізація на рівні понад 40-60% до ВВП, а найбільш розвинених країн – на рівні або більше розміру ВВП країни. Так, наприклад, у США капіталізація

фондового ринку становить 101,2%, Великій Британії – 97,2%, Швейцарії – 171% [1, с. 671]. В Україні цей показник на кінець 2014 року склав 29,21%.

На жаль, позитивні тенденції розвитку вітчизняного фондового ринку в Україні не покращують інвестиційний клімат, який характеризується як несприятливий. Низький рівень захисту прав інвесторів цінних паперів спричинений недосконалістю правових, регулятивних, судових механізмів їх забезпечення. Фондовий ринок ще тільки починає ставати прозорим.

Для збільшення захищеності, а отже інвестиційної привабливості, потрібно вжити наступні заходи: створити єдину систему фондової торгівлі в Україні шляхом об'єднання усіх організаторів торгівлі; підвищити прозорість діяльності емітентів цінних паперів, пристосовувати структуру інформації про емітентів до міжнародних стандартів звітності, що забезпечить її презентабельність і дасть змогу інвестору оцінити реальну вартість підприємства та його потенціал; поширити практику коректного складання рейтингу емітентів та інструментів фондового ринку, щоб інвестори могли отримувати інформацію про надійність українських емітентів, а останні, у свою чергу, будуть мати більше можливостей на ринку зовнішніх капіталів.

Література

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.
2. Річна звітність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2002-2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/activities/annual>.

Партика П. М., аспірант кафедри фінансів
суб'єктів господарювання і страхування
Алексєнко Л. М., д.е.н., професор

ДІАГНОСТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ

Розвиток небанківських фінансових установ обумовлений політичними й економіко-організаційними умовами їх функціонування, що визначається соціально-економічною ситуацією в країні. Вплив несистематичних чинників може зумовити системні зрушення в основі функціонування таких учасників економічних процесів і призвести до втрати ними фінансової стабільності. Відтак, важливості набувають питання удосконалення методики оцінки фінансової безпеки небанківських фінансових установ з метою ранньої діагностики та попередження їх банкрутства.

Аналізуючи світовий і вітчизняний досвід щодо діагностування діяльності небанківських фінансових установ, приходимо до висновку, що